პარასკევი, 1918 წ. მარტის 9 (22) № 52

ფელიეტონი მეოთხე

ფასი თბილისში და პროვინციაში 30 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 35 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარასკევი, 1918 წ. მარტის 9 (22) № 52

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა ადნიშნული იყოს ავტორის გვარობა და მისამართი. უპირობოდ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დღეა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ. почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

კონტორა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 50 მ. 6 თვ. თ 27 მ. 3 თვით 13 მ. 50 კ. ერთი თვით (მხოლოდ თბილისში) 4 მ. 50 კ. (ცალკე № 30 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხანგრძლივადობა განცხადების ორჯერ ზომით: 15×2=10 მანეთი, 20×2=13 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 1 მან. ქალაქს გარეთ 1 მ. და 50 კ. უფასოდ და წერილებში, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. სარეკლამო განცხადებანი უნდა ბოლამდინ იქმნას არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღია დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

დღეს:

ინფორმაციები:

საზავო დელეგაციისაგან ცნობა არ მოსულა.

სარაყამიშის აღების ამბავი არ გამართლდა. ქართველ ჯარის მთავარსარდალი გაბაშვილი ბათუმიდან თბილისში ჩამოვიდა. გერმანელები ყირიმში შევიდნენ; აიღეს ოჩაკოვი.

წერილები:

ა. ასათიანი. მიწის საკითხი.

რ. ინგბილო. დამოუკიდებლობა როგორც საშუალება.

ზივი გოლლენდი. რაინდული საქართველო.

დ. ქასრაძე. თეთრი ზამბახი (გაგრძელება).

დ. კოპალი. ახალი ჰანგი (ლექსი).

კორესპონდენცია. თიანეთის მაზრიდან.

„საქართველოს“ კონტორა

აცხადებს რომ 20 თებერვლიდან გაზეთი ეღირება თბილისში და პროვინციაში 30 კაპ. ხოლო რკინის გზის სადგურებზე 35 კაპ.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის

მთავარი კომიტეტი

იმყოფება სასახლის ქუჩაზე № 5, (გაზეთ „საქართველოს“ რედაქციის ბინა). ღია ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდინ და საღამოს 7—9 საათამდინ. ამ დროს განმაგლობაში შეიძლება რაგორც ცნობების მიღება, ისე წერილად ჩაწერა და შემოწირულების შეტანა.

ცხადდება, რომ შემოწირულება საქართველოს ეროვნული ფონდის გასაძლიერებლად მიიღება ეროვნულ საბჭოს საგმართველოში, (ფრეილინის ქუჩა, 11, საკუთარი სახლი) დილის 11—3-მდე

ამიერ-კავკასიის მთავარ რკინის გზების კომიტეტის

სასურსათო კომისია

იწვევს ისეთ ვაჭრებს, რომელთაც სურთ და შეუძლიანთ იკისრონ საჭირო სურსათის ჩაბარება.

სურსათი უნდა ჩაბარდეს ამიერ-კავკასიის რკ. გზის რკინიგზის სადგურზე.

შეხვედრა შეიძლება დღის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე თბილისის საგგურზე ამიერ-კავკასიის რკინის გზის ცენტრალ. ადმინისტრაციულ კომიტეტთან. 3—2

ქართული კლუბი

შაბათს, მარტის 10 ს, ქართველი მსახიობთა მონაწილეობით

3. გარრიკი

გამართავს წარმოდგენას, წარმოდგენილი იქნება პირველად თბილისის სცენაზე მისივე გადმოკეთებული პიესა ანასტასია ეროსთავ ხოშტარიას სახელგანთქმულ რომანიდან:

მოლიპულ გზაზე

დრამა 5 მოქმედ. და 9 სურ. ეპილოგით.

წარმოდგენა დაიწყება ხრუდ 8 ს. ✦ ✦ ბილეთები იყიდება.

1—1510—1 რეჟისორი ვ. გარრიკი.

საავადმყოფო

სამხედრო ძალის სპეციალისტებისა მოსახიარული ავადმყოფებისთვის

დიდი ვანქის ქუჩა № 3. ალექსანდრეს ბაღის ახლო, ტელეფონი 431.

ავადმყოფების მიღება: დილის 10 საათიდან 5 საათამდე.

ბელანუე—ბავშვთა შინაგან ავადმყოფობისა. ლენინგრადს 10—12 ს. ყოველდღე

ვენანცი—თვალის ავად. 2—3 საათ. ორშაბათობით და ოთხშაბათობით.

ახპიროვი—ყელის, ყურის და ცხვირ. 1—2 საათ. ორშაბათ. და ოთხშაბათ.

ფირადოვი—ქირურგ. ავად. 12—1 საათამდე.

მონსე—ბავშვთა შინაგან ავად. 1—3 საათამდე ყოველდღე.

ჩუდნოვსკი—შინაგან და ნერვიულ ავად. 12—1 საათ. ხუთშაბ. და კვირაობით.

ბეგაზადოვი—ქალთა და საბებიო, ყოველდღე 2—3 საათამდე.

ოხოელიანი—ქალთა ტ. საბებიო ავად. დილ. ულობს ორშ., ოთხშ. და პარ. 11—12 ს

ნარანმანოვი—ენენერიული ავად. ყოველდღე 10—11 საათამდე.

დეკანოზოვი—ქალთა ავად. საშაბათ. ხუთშაბ. და შაბათობით 12—1 საათ.

ტროიცკაია—ქალთა და ქირურგ. ავად. ყოველდღე ქირურგ. 2—3 საათამდე.

ქალთა ავადმყოფ. 3—4 საათამდე.

ბაგდოევისა—კბილის ექიმი ყოველდღე 3—5 საათამდე.

ადინანოვისა—კბილის ექიმი დღეშაბათს ყოველდღე 10—12 საათამდე.

100—920—90

თბილისის ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა

დროებითი საბჭო

აცხადებს, რომ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს და ვაჭართა და მრეწველთა კავშირს საერგებლოდ შემოწირულების გაწერა უკვე დამთავრებულია, სიები დაშზადებული. ვაჭრები და მრეწველები ადგილებულნი არიან, მათზე გაწერილიწყული დაუყოვნებლივ შემოიტანონ, რადგან იმ განსაცდელის დროს, რომელშიც ჩვენი ქვეყანა იმყოფება, ყოველივე დადგიანება დანაშაული იქნებ.

გაწერილი ფულიდან ოთხმოცდა-ათი ასული (90%) გადაეცემა ეროვნულ საბჭოს, ხოლო 10% ვაჭრისა და მრეწველთა კავშირს.

დაწერილებითი ცნობების მიღება შეიძლება საბჭოს თავმჯდომარე ნ. წვერიანასთან და ალმასარულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ალ. ლორთქიფანიძესთან.

ფული უნდა იქმნას შეტანილი ამიერ-კავკასიის ბანკში—საბჭოს მიმდინარე ანგარიშზე № 316.

თბილისის ვაჭარ-მრეწველთა დეპუტატების საბჭო

სთხოვს ყველა გასტრონომიულ მაღაზიების, სამეხვეების და რ.ძ.ს გამყიდველ დაწესებულებათა პატრონებს გამოცხადდნენ

საერთო კრებაზე

რომელიც მოხდება ბირჟის დარბაზში (პუშკინის ქ. № 5) მარტს 9 საღამოს 6 საათის ნახევარზე. ასარჩევია ერთი დელეგატი და ერთიც მისი მოადგილე, მიმდინარე წლისათვის.

3—1509—2

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ცენტრალი კომიტეტი

კვირას 11 მარტს 1918 წ. დილის 11 საათზე ქართულ კლუბში (სასახლის ქუჩა) იწვევს

საზოგადო კრებას

გთხოვთ აუცილებლათ დაესწრენ ყველა წევრები პარტიისა.

კრების მიზანია:

1) წაკითხული იქნება მოხსენება მიმდინარე მომენტზედ.

2) განხილვა ანგარიშისა ცენტრალური კომიტეტის მოქმედებისა.

3) არჩევნები ცენტრალური კომიტეტის წევრებისა.

თბილისის ცენტრალური კომიტეტი.

უკვე დაიგეჭდა და იყიდება

გრიგოლ ვეშაპელის წიგნი

რუსეთი და საქართველო

ფასი 1 მანეთი და 50 კაპ.

მოიკითხეთ „საქართველოს“-ს კანტორაში და კოკნაძის წიგნის მაღაზიაში „ნოგაია რეჩ“-ში.

ხვალ, 9 მარტს 12 საათზედ გარდახდილ იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი დიდების ეკლესიის გლეხანში

გარგარე ნიკოლოზის ასულის

ლორთქიფანიძის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ შვილები ალექსანდრე, გიორგი და სერგეი ლორთქიფანიძეები.

1—1511—1

ღრმად დაეწყლარებულნი ჩვენ ... ეგნატე მწვანეშაშვილი, ცოლი მისი ოლგა მიხეილის ასული და შვილები ნინა, ქეთო, მარგალიტა, მიხეილ და ირაკლი ამცნებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობართ, რომ ათ მარტს დიდების ეკლესიაში გადახდილ იქმნება უდროოთ წუთისოფელს მოშორებულ, მეგობრობაცე ლაზარეთის სათნოებიანს ქალს, სიყვარულ

თამარ ეგნატეს ასულის

მენთეშაშვილის

მოსახსენებლად წლის წირვა და პანაშვიდი.

წირვა სათის ცხრაზე დაიწყება. 1—1512—1

გულდასწყვეტილ მეუღლე ... ივანეს ასული, და სიდონია სიმონის ასული ქაშალოვი, ქალი კატო კონსტანტინეს ასული და სიძე იგორ გავლიძე გულრეკილნი, ძმა ამბელი სიმონის ძე მწუხარებით აუწყებენ ნაცნობთ და ნათესავთ, რომ შაბათს საღამოს გარდაიცვალა

კონსტანტინე სვიმონის ძე

დავიდოვი

(ხარაზების უსტაბაში)

გამოსვენება საკუთარ ბინიდან (შეფხის ქუჩა № 14) და დაკრძალვა მარტის 10 ს ხუთშაბათს საფლოში. წირვა და პანაშვიდი კარმელიტანის ეკლესიაში. 3—1508—3

კვირას, 11 მარტს, 12 საათზე ქ. თელავის ტაძარში გადახდილი იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი ... ...

საც ეს ახალი ექსპერიმენტები გამოიწვევს.

მტკიცება და საბუთი, როგორც ყოველთვის, ამ საკითხშიაც არავითარს ეჭვლენას არ ახდენს ჩვენს მეწმენიკებზე. თქვენ ვერ დაარწმუნებთ მათ, რომ განჯელს და სვირელს, გურულს და სომეხს ერთი ნორმით მიწა არ მიეზომება და ბამბის კულტურა, ვენახი, თუ ბალი სხვა და სხვა ნორმებს მოითხოვს, თუმცა ესენი ძვირფას კულტურად ითვლება და სეიმის კანონ-პროექტის ერთს კატეგორიაში შედის. თქვენ ვერ დაარწმუნებთ ჩვენს კანონმდებელთ, რომ ასე სამს კატეგორიად არ დაიყოფა ჩვენი ქვეყნის მეურნეობა და ხშირად ერთი და იგივე მეურნე ერთნაირად ძვირფას კულტურასაც ეწევა, ხვნა-თესვასაც და საქონლის მოშენებაც. და განა მიწა მხოლოდ იმის მიხედვით უნდა მიეზომებოდეს მეურნეს, თუ რას სთესავს ის—პურს, თუ თამბაქოს? განა შესაძლებელია, რომ ერთი საზომით მიეზომოს მიწა ყველა „მეპატრონეთ“? ერთს მხოლოდ თავისთავი ჰყავს საპატრონო და მისთვის 7 დესეტინა ბალ-ვენახი, თუ 15 დესეტინა სახნავ-სათესი მიწა უკვე საკმაო სახსარია არსებობისთვის, ხოლო მეორე, შესაძლოა, 20—25 სულისაგან შემდგარი ოჯახის პატრონია და მისთვის უკვე ეს ნორმა დაბალკურია. რასაკვირველია, ბევრს ქართველს ამოდენი მიწა არ ერგება, მაგრამ აქამომდე მიწის რეფორმას ყოველგან მიზნად უსახავდნენ. შეძლებისადაგვარად მიწა მიემატებინათ იმათთვის, ვისაც ის საკმაოდ არ მოეპოვებოდა, მაგრამ ისეთს მემამულეთა ხარჯზე, რომელთაც მიწა მოპარბებული ჰქონდათ და არა მხოლოდ იმდენი, რამდენიც მისთვის აუცილებელს სახსარს წარმოადგენდა.

ევროპის რევოლიუციები მიწის საკითხს თუ შეეხებიან, მხოლოდ იმდენად, რამდენად ამას მოითხოვდა ძველი ფეოდალური წყობილების ნაშთების საბოლოოდ გაუქმება. აქამომდე ჩვენი სოციალ-დემოკრატებიც ასე უყურებდნენ მიწის რეფორმას. ვფიქრობდით, რომ საბოლოოდ გაუქმდებოდა აქა-იქ დარჩენილი ბატონ-ყმობის ნაშთები და მსხვილ მემამულეთ, რომელნიც ინტენსიურ მეურნეობას არ აწარმოებენ, ჩამოერთმევოდათ ნორმაზე ზევით მიწები და გადაეცემოდა იმ მშრომელთ, რომელთაც მიწა აკლიათ. ასეთი რეფორმა იქნებოდა საბოლოო ლიკვიდაცია ძველი პატრიარქალური მიწათ-მფლობელობისა და ხელს შეუწყობდა ახალი, ბურჟუაზიული მეურნეობის განმტკიცებას.

სეიმის კანონი კი მთელი სიმძიმით ამ ძველს ნაშთებს კი არ აწვება, არამედ ჯერ სუსტსა და უძლურს ახალს, ბურჟუაზიულ მეურნეობას. იმ მეურნისათვის, რომელსაც ათი დესეტინა ცარიელი მიწა შეუძენია და ზედ დიდი შრომით და ხარჯით ბაღი და ვენახი გაუშენებია, სამი დესეტინის ჩამოჭრა და საადგილ-მამული კომიტეტისთვის გადაცემა, ჩვენ არ ვიცით, რომელი დემოკრატიული და ხალხური მოსაზრებით გამართლდება.

„ერთობის“ წერილი გვარწმუნებს, ეს რეფორმა არ არის სოციალისტური. ჩვენ ქართველსა და ფაბრიკებს არ ვანსაზოგადოებრივებთო. საინტერესოა გვამცნონ—რა პრინციპიულს განსხვავებას ხედავს „ერთობა“, რომელნიც მეღვინისაგან, რომელსაც მარნები აქვს გაშენებული ვენახების ჩამორთმევასა და რომელიმე მწარმოებელისაგან ქარხნის ჩამორთმევაში?

სეიმის მიწის კანონ-პროექტი ბოლშევიკურს საფუძველზეა აგებული და ეს კი ჩვენი მენშეოკების ბოლშევიკურს გზაზე დადგომის მაჩვენებლად უნდა ჩაითვალოს. განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ ჩვენმა მენშეოკებმა ამ გზაზე მორცხვად და გაუბედავად შესდგეს ფეხი.

ლენინის მაგალითი მათ კარგად ახსოვთ. ხედავენ, რომ თანამედროვე სოციალური ურთიერთობის ძირიანად დანგრევა და მის ნაცვლად ახალი, სოციალური ცხოვრების შექმნა, ადვილი საქმე არ ყოფილა. ბურჟუაზიული წყობილების საუსებით დარღვევა თუ არა, დაზიანება ხომ შეიძლებაო, ალბად ჰფიქრობენ ჩვენი სოციალ-დემოკრატები.

ჩვენ ამ ჟამად არ შეეხებით კანონ-პროექტის ყველა უარყოფით მხარეებს. ბუნება მისი ამ აზრარა. ნაცვლად ბატონყმობის ნაშთების გაუქმებისა ის მერმე ბორკილად დაადებს ჯერ სუსტსა და უძლურს კულტურულს, ინტენსიურ მეურნეობას. ვინ არ იცის, რომ 7 დესეტინაზე სერიოზული ვენახის, თამბაქოს თუ ბამბის მეურნეობა არ გაიმართება. ჩვენ არ ვიცით რომელი დემოკრატიული, ხალხური ინტერესებით შეიძლება ისეთი ექსპერიმენტების გამართლება, რომელიც დაწინაურებულს მეურნეობას აზიანებს და ერის ეკონომიურს განვითარებას აფერხებს!

ა. ახათიანი.

ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობა, როგორც საუალება

ტრაპიზონის საზავო მოლაპარაკებასთან მჭიდროდ დაკავშირებულია საკითხი ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ ამიერ-კავკასიის სეიმმა ეს საკითხი საგანგებო პარლამენტის კომისიაში დასამარა განსახილველად და შესასწავლად, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ სულ ახლო ხანში, ვიდრე კომისიის წევრები შესძლებენ ამიერ-კავკასიის სუვერენობის raison d'être-ის გამორკვევას, სეიმი იძულებული იქნება ამ საკითხზე სრულიად გარკვეული დადგენილება გამოიტანოს. ამას გადაჭრით მოითხოვს პოლიტიკური ვითარება, ესევე გამომდინარეობს საერთაშორისო უფლების ძირითად დებულებებიდან, რაზედაც, ეჭვს გარეშე, ეყრდნობა ოსმალეთის დიპლომატია.

ზედმეტია ამ ხნობით ლაპარაკი იმის შესახებ, თუ ვისთვის არის ხელსაყრელი ამიერ-კავკასიის პოლიტიკური თვითმპყრობელობის გამოცხადება. რა საჭიროა იმისი კვლევა-ძიება, რომ ოსმალეთი დიდის სიამოვნებით შეხვდება ფაქტს ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებელ სახელმწიფოს შექმნასას, რადგანაც ამ შემთხვევაში ოსმალეთის დაუძინებელი და შეტად ძლიერი მტერი—რუსეთი—უკუგდებულ იქნება კავკასიონის ქედის იქით. ჩვენის აზრით, ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ მოწყობის საკითხი უნდა განიხილებოდეს ამ კომბინაციათა გარეშე: დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრივი მოწყობა ამიერ-კავკასიისა პირველ ყოვლისა ხელსაყრელი იქნება თვით აქ მოსახლე ერთათვის.

ალტრუიტული გრძნობებით ძოლიტიკური მოღვაწენი და მით უმეტეს პროფესიანალ დიპლომატები არ ხელმძღვანელობენ სახელმწიფოებრივ საკითხთა გადაწყვეტაში და ნამეტანი იქნებოდა ეს თვისება ოსმალ დიპლომატთათვის მიგვენიჭებინა. ოსმალთა ზრუნვას შეადგენს საკუთარ იმპერიის კეთილდღეობა და სიძლიერე, ისევე, როგორც ქართველი უნდა ზრუნავდეს უწინარეს ყოვლისა საქართველოზე.

ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობა ოსმალეთს აინტერესებს იმდენად რამდენადაც ეს მისადებია ამ სამეფოს სახელმწიფოებრივ თვალსაზრისით, არც მეტი, არც ნაკლები. საზავო მოლაპარაკების დაწყების პირველ დღეებშივე ჩვენ ვწერდით: „უპირველესი საზრუნავი ოსმალეთისა უნდა იყვეს ჩრდილოეთის შიშის მოშორება. ამიერ-კავკასიის საერთო სახელმწიფოს მოწყობა, თუნდ ამ ტერიტორიაზე მობინადრე ეროვნებათა სახელმწიფოებრივი ჩამოყალიბება უეჭველად აკმაყოფილებს სახონთქროს, რადგანაც ამ შემთხვევაში რუსეთი უკუგდებულია ისეთ ბუნებრივ სიმაგრის იქით, როგორც არის კავკასიონის ქედი“.

არსებულ პირობებში შეუძლებელია მომავლის ოდნავი გათვალისწინებაც კი. რუსეთის სახელმწიფოს ბედი ჩვენთვის ყოველს შემთხვევაში გამოურკვეველია და ამაზე ხომ დამოკიდებულია ჩვენი ევრეთ წოდებული პოლიტიკური ორიენტაცია. რუსეთის დაპყრობას გერმანეთის მიერ, მოსალოდნელია მოჰყვეს რესტავრაცია წესწყობილების მთელი მისი შედეგებით; შესაძლებელია, გერმანეთმა სრულიად რუსეთის დამფუძნებელი კრების მოწვევაც მოისურვოს და მაშინ ჩვენი „სრულ-უფლებიანი“ სეიმიც გადასახლდება რუსეთში, რაც აღუთქვა ინტერვიუერებს ი. წერეთელმა პეტროგრადიდან უკანასკნელად ჩამოსვლისთანავე. ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის ტრაგიზმი სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ ამ მხარეში მოსახლე ხალხს ვერ განუცდია საკითხის საჭიროება, ვერ შეუთვისებია მისი აუცილებლობა. ჩვენი უბედურება სწორედ იმაშია, რომ იმ თავიდანვე ყბად აღებულ ორიენტაციის ძიებაში ვატარებთ დროს და ვერ შევიგნეთ საკუთარ ორიენტაციის საჭიროება... აქამომდე ცნობილი იყო რუსეთის ორიენტაცია და ისიც ქართველი მეწმენიკეებისა, რომელთაც ეს პოლიტიკური ლოზუნგი არა ერთხელ შეუტანიათ მასაში და თვით პირველი ეროვნული ყრილობა ამ ლოზუნგით დაამთავრეს. უკანასკნელ დღეებში აღმოჩინეს ახალი ორიენტაცია—სახელმწიფო, ოსმალეთისა, ხოლო მისი მიმდევარნი, „ერთობის“ ცნობით, ოსმალთა მოდგმის ხალხია. ჩვენ არ ვიცით, რამდენად ახლოა სინამდვილესთან „ერთობის“ მტკიცება, მაგრამ, თუ ეს ფაქტია უნდა განვაცხადოთ, რომ უფრო გასაგებია და შესაწყნარებელი, ვიდრე ჩვენი სოციალ - დემოკრატების რუსული ორიენტაცია; ამ ფაქტიდან ზედ-მეტად მტკიცდება რა, მნიშვნელობა ჰქონია კულტურულ ურთიერთობაში ერთა ნათესაურ კავშირს, ეთნიურ სიახლოვეს.

რითი დამთავრდება ამიერ-კავკასიის სუვერენულ სახელმწიფოდ გამოცხადება? დაკმაყოფილდება ხალხი ამგვარი კონგლომერატული სახელმწიფო ერთეულით, თუ იგი მოიწადინებს სახელმწიფოების შექმნას ეროვნულ-ტერიტორიალურ ნიადაგზე? ეს საკითხები თუმც არ შეადგენს დღიურ პოლიტიკის საგანს, მაგრამ სახელმწიფოს მესვეურთ ყოველივე დეტალი მათი გათვალისწინებული უნდა ჰქონდეთ, მით უმეტეს ტრაპიზონში მყოფ დელეგაციას. ამიერ კავკასიის დამოუკიდებლობის გამოცხადება ოსმალ დიპლომატებისათვის საჭირო არის უბრალო ფორმალური მოსაზრებით, რათა საზავო კონფერენციის დადგენილებებს მიგნიჭოს იურიდიული ძალა, ჰქონდეს საერთაშორისო სავალდებულო ხასიათი. საერთაშორისო უფლების ელემენტარულ, მასთანავე კათეგორიულ მოთხოვნილებას ამიერ კავკასიის მმართველობა გვერდს უხვევდა, რამდენადაც სეიმის გახსნისთანავე არ აღიარა ამიერ კავკასია დამოუკიდებელ რესპუბლიკად, ამგვარი მანდატები არ მისცა ტრაპიზონში გამგზავრებულ დელეგატებს და ოსმალეთის მთავრობა იძულებული გახდა გაეხსენებინა მისთვის სავალდებულო საერთაშორისო უფლების ცნება.

როდესაც ტრაპიზონის საზავო კონფერენცია დაასრულებს საერთო საკითხების განხილვას და შეუდგება უმთავრეს საგანს, სახელდობრ საზღვრების გამიჯვნას, ჩვენ დარწმუნებული ვართ ოსმალების დიპლომატიური დელეგაცია მოლაპარაკებას იქონიებს ამა თუ იმ ერის წარმომადგენლებთან კუთვნილებისაებრ. ეს ცხადია. რათა უნდა იყოს სავალდებულო მაგალითად სომეხთათვის ქართველი დელეგაციის აზრი შესახებ მომავალი სომხეთის სახელმწიფო საზღვრებისა? ან რომელი მოსაზრებით დელეგაციის ქართველი შემადგენლობა მიიკუთვნებს უფლებას შეეხოს სომხეთის საზღვრების გამიჯვნას, შეიძლება სომხების ხმეების წინააღმდეგაც? მით უმეტეს, როგორც „ერთობა“ ადიარებს, ამიერ-კავკასიის ხალხი სხვადასხვა ორიენტაციას ადგა. ეს კი პირველ ყოვლისა მომასწავებელია იმისი, რომ სეიმის საშვიდობო დელეგაციას ნაკლებად მოუხდება თანხმობითი მუშაობა საერთო სახელმწიფოებრივ მასშტაბით.

ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის გამოცხადება, რაც ერთ სოციალდემოკრატიულმა გაზეთმა ჩასთვალა „აუცილებელ და სამწუხარო მსხვერპლად“, ჩვენის აზრით, ჰგულისხმობს ამ ტერიტორიის შემდგომ დანაწილებას ეროვნებათა მიხედვით. რა ვუყოთ, რომ ზოგიერთს ეს აუცილებელი სახელმწიფო-პოლიტიკური აქტი არ ეპიტნავება? განა ბევრი დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებელ რესპუბლიკის მმართველნი გამოეთხოვენ „დიდი და განუყოფელი რუსეთის“ იდეის განმტკიცებას?

ულმობელია ცხოვრების „რკინის კანონები“! მათი მიხედვით უფლებრივ დოლშატიკოსებსაც ხშირად უხდებათ ძირიან-ფესვიანად შეცვლა პარტიულ პროგრამისა და ტაქტიკისა.

ამიერ-კავკასიის ერთი სახელმწიფოს აღმშენებლობას სათავეში დაედება ტრაპიზონის მოლაპარაკება, განურჩევლად იმისა, თუ რითი დამთავრდება ეს მოლაპარაკება. ეს იქმნება, ერთის მხრივ, ლოდიკური დაგვირგვინება ამიერ-კავკასიის სუვერენობისა და, მეორე მხრივ, აღსრულება ერთა შეურყეველ ნების-ყოფისა.

რ. ინგილო.

რაინდული საქართველო

ქართული რასსა რაინდული „სისხლით არის აცეცხლებული. ეს არ არის არც უბრალო სიტყვა და არც უბრალო თავისქება. საქართველოს ისტორია რაინდობის პათოსით იმართებოდა ყოველთვის, რაინდობა ჩვენი ეროვნული პროფილის შნონიანი ხაზულია.

ჩვენ ვართ მზეთა შვილები და გვიყვარს მეტად მზესონი ლალებით მოთენთილობა. ჩვენი საშოს წყაროსთვალი მუქი ზურმუხტია და სიამით ეფინებით მწვანილოვან მდელოს. მოტრფიალენი ვართ „უსაქმო“ სილამაზის და გამუდმებით ვიწვით მშვენიერებისთვის. ვალერთებთ სიცოცხლესა როგორც ცვცხლის მოთაყვანე წარმართები და ყველაზე მეტად უფარდეულობას ვაფასებთ. გვიყვარს ლაგამახსნილი ქეიფი და გვათრობს ალესილი ხმალის სისხლიანი სიმღერა.

ჩვენ სიფიცხეს გვწამებენ და უთმენლობას. დიახ: ჩვენ ფიცხელნი ვართ და უთმენელობა ჩვენი რკინეული ნების შურისძიებაა მხოლოდ. მაშ ვინ შეჰქმნა ეს ლეგენდა?

ქართველი ეწვია დარბაისელ ქართველს სანადიროთ. ეხვი ნადიმი: აქარვებული ღვინო და ალბური „მრავალ-ჟამიერ“; ლამაზი შესხმითი სიტყვა და მოხდენილი შაირი; დაირის გაგრეება და „ლეკურის“ აცეცხლება. სად არის შენი ვაჟი?—ეკითხება სტუმარი მასპინძელს. ეეფხზეა სანადიროდ წასული,—მიუგებს ნელის ხმით მასპინძელი. გძელდება ნადიმი. გადის ლხინში: დდე ერთი, ორი, სამი. სტუმარი ეთხოვება: მიდის. როდის დაბრუნდება შენი შვილი?—ეკითხება სტუმარი მასპინძელს. არაოდეს!—მიუგებს ათრთოლებული მასპინძელი. როგორ?—გაისმის შეწუხებული ხმა. ჩემი ვაჟი სანადიროთ წავიდა ვეფხვზე, მაგრამ ეს ათი დღეა კლდეზე გადიჩეხა,—ქვითინებს მეორე ხმა.

ან კიდევ: ჩვენ ზერელეს გვიწოდებენ და ბევრის სიტყვის არც თავის დაჭერა ვიცით. მაგრამ ვინ შეჰქმნა ეს ლეგენდა?

ქართველს მოუკლეს ერთად ერთი მისი ვაჟი. მამას შურისძიების გესლი ემთავრება. მაგრამ არ იცის ვინ არის მკვლელი ან სად არის იგი. მკვლელი იმალება,—ხოლო სინიდის ჰქენჯნის. ვერ გაუძლო უკანასკნელს. ადგა და მოკლულის მამას მიაშურა. ზაფხულია: უკანასკნელი ყანას მარგლის. მეტი თმენა აღარ შემიძლია: შენი შვილი მე მოვკალი და რაც გინდა ის მიყავ,—ეუბნება მოხუცს მოსული. მოხუცი პირგამეხებული შესძახებს: დაემხე მიწას: მკვლელი დაემხობა. მოხუცი ამართავს თოხს თავ-გასაპობლად,—მაგრამ უეცრად თოხი ხელიდან გაუვარდება. დაემხობა თვითონ მიწაზე გართხმულს და ეტყვის ქვითინით: ადექი შვილო: ჭმიერიდგან შენი ხარ ჩემი ნამკვლილი შვილი. როგორ?—ისმის გაოცებული ხმა. როცა ოთხი დაგიმიზნე შენს სახეზედ ერთი ძარღვიც არ შერხეულა,—იყო ნელი პასუხი.

და ბევრი კიდევ სხვა. ჩვენ ვიცით სად უნდა ფიცხელობა და სად უნდა თმენა. ყველაფერს ჩავიდენთ თუ რაიმე სარგებლობა. ყველგან და ყოველთვის სიგმირესათვის ვიშლებით. ჩვენს რასასა ჯერ წვეთი არ დასცემია. ნურცა გონია ვიხმეს ვითომ დამბლის ნიშნები იყოს ჩვენი სხეულის ხერხემალში. მანკიერსა და ხინჯიანს ჩვენსას ჩვენვე შეგაჩვენებთ. არც სიკვდილის გვეშინია თუ რაინდულად ხმალში გგეგიწვიეს. შესაძლოა „სისხლის გამოშვება“ გეკერდებოდეს: დიდი ხანია რაც არის დაგებებული. მაგრამ თუ გამოუშვეს—ქართული ხმალი მაშინ მზის ტეკრებში აპრიალდება.

გივი გოლენდი.

გაზეთი და პარტიის ხაორგანიზაციო საქმე არა ჩვეულებრივ ხარჯებს მოითხოვს. ყოველი პარტიის წევრი ვალდებულია პარტიას ნივთიერი დახმარება აღმოუჩინოს.

ზავის გარშემო

ავსტრიელი პოლონელები და უკრაინის საზავო ხელშეკრულებანი

კიევის გაზეთ „პოსლ. იზვ.“ კორესპონდენტი ბერნიდან იტყობინება, რომ ხოლმის გუბერნიის უკრაინაზე მიწერამ დიდი აღშფოთება გამოიწვია ავსტრიელ პოლონელების შორისო. უკანასკნელნი ერთხმად აცხადებენ პროტესტს ცენტრალ იმპერიების მიერ უკრაინასთან დადებულ ხელშეკრულებაზე. კრაკოვში ამ ამბის გამო ეროვნული ტრაური გამოაცხადეს. დახურეს ყველა თეატრები და კინოები. მრავალ ალაგას გამოჰკიდეს პოლონეთის ეროვნული დროშა და შავი ალმები.

ვილჰელმის დეკეშა

(გერმანულ რადიოს თარგმანი).

ბერლინი. ოფიციალური. პრესის მიმოხილვა. 4 მარტს, რუსეთთან ზავის ჩამოგდების გამო კაიზერმა კანცლერს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა:

„დიდებულ სარდალთა ხელში დაჭერილმა გერმანეთის მახვილმა ზავამდე მიგვიყვანა. ღრმა მადლობით ღვთისადმი, რომელიც შეგვეწია, ვგრძნობ ამაყ სიხარულს ჩემი ლაშქრის მოქმედებით, გერმანეთის ხალხის და კულტურის ხსნა მანიჭებს დიდ ნეტარებას. მიიღეთ ჩემი ულრმესი მადლობა თქვენ მიერ დიდებულ საქმეში მონაწილეობისათვის“.

ოდი

დასავლეთის ფრონტი

გერმანეთის ცნობა

უხეირო ამინდის გამო დასავლეთის ფრონტზე სამხედრო მოქმედება იზდუდება. ვერდენის მახლობლად პარიზის ტყეში ძლიერი საარტილერიო ცეცხლი ანთია.

ინგლისის ცნობა

მტრის არტილერია მთელს ფრონტზე მოქმედობს. საჰაერო ბრძოლაში ჩვენ ჩამოვაგდეთ მტრის 12 ჰაეროპლანი, დავაზიანეთ 7. ალლანდთან მდგარ გერმანეთის ფლოტში უწესოება ხდება.

რუსეთი

როსტოვისა და ნოვოჩერკასკის ალეგის გამო

8 თებერვალს, ბოლშევიკის ჯარებმა ალღეს დონისპირა ტოვი, ნახიჩევანი და ნოვოჩერკასკი. ქალაქის დაპერის შემდეგ მოჰკლეს ცნობილი სოციალ-დემოკრატი მენშევიკი კალმიკოვი. დაჰხვრიტეს დონის უნივერსიტეტის პროფესორი რ. კოლლი. მისი გვამი დიდხანს უპატრონოდ ეგდო ქუჩაზე. მოკლულია კომერციულ სასწავლებლის ზედამხედველი ბელაისი. შემდეგ დახვრიტეს მოწაფე მოხალისენი და გაანადგურეს „როსტოვსკია რეჩის“ რედაქცია. 11 თებერვალს დაიწყეს დიდი სროლა და ქალაქი გრგვინვა-ქუხილმა მოიცვა. ქალაქი აირ დაირია. სმენას აყრუებდა ზარბაზნების ზხაპი და გრიალი. ზარბაზნის ცემა ერთ საათს გაგრძელდა. ქვეფენილები დაფენილია შუშის ნამტვრევებით. როსტოვის დამცველმა მოხალისეთა რაზმმა ქალაქი დასტოვა და ყუბანთა სტანიცებში (ტრამებში) წავიდა.

როსტოველი გაზეთები ადარ გამოდის. ძველ გაზეთების ნაცვლად ახალი გაზეთები იწყებენ გამოსვლას.

წითელგვარდიელების დახვრეტა

კომისარიატში მოსულ ცნობების მიხედვით ვოლმარში და ვენდენში გერმანელებს წითელგვარდიელები დაუხვრეტიათ.

გერმანელები ოდესაში

ოდესაში გერმანელებმა დანიშნეს თავიანთი კომენდანტი. მცხოვრებლების ქონებისა და სიცოცხლის დასაცავად გერმანელები თავიანთ წესწყობილებას აწყარებენ.

გერმანელების დეკლარაცია

გერმანელებმა გამოსცეს დეკლარაცია, რომლითაც აცხადებენ, რადგან რუსეთში სამოქალაქო ომის დროს სხვათა შორის მოჰკლეს მ. ვ. როძიანკოს შვილი—დ. მ. როძიანკო და გრაფი ფ. ფ. სუმაროკოვი-ელსტონი, რომელსაც მთელი რუსეთი იცნობდა როგორც გრიგოლ რასპუტინის მკვლელს. ხსენებული პირები თავად იაშვილის ბინაზე მოუკლავთ.

ლეოპოლდ ბავარელის ბრძანება

შემთხვევით ჩაუგდიათ ხელში გერმანული რადიო დეპეშა, რომელიც გადმოგვცემს პრინც ბავარელის ბრძანებას. პრინცი ბავარელი, როგორც ვიცით ჩრდილო-დასავლეთის ფრონტის სარდლადაა დანიშნული. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ გერმანელებს ახალ ტერიტორიების დაპყრობა კი არ ჰაურთ, არამედ რუსეთში წესიერების დამყარება. რუსეთი უწესოების და ანარქიის კერად გადაიქცა, ეს კი საერთო ევროპიულ საფრთხეს წარმოადგენს.

რასპუტინის მკვლელის მოკვლა

კიევში საშოქალაქო ომის დროს სხვათა შორის მოჰკლეს მ. ვ. როძიანკოს შვილი—დ. მ. როძიანკო და გრაფი ფ. ფ. სუმაროკოვი-ელსტონი, რომელსაც მთელი რუსეთი იცნობდა როგორც გრიგოლ რასპუტინის მკვლელს. ხსენებული პირები თავად იაშვილის ბინაზე მოუკლავთ.

ნიკოლოზ რომანოვის დღიურიდან

ჩემი მეუღლის სახელს ჯარები ცუდად იხსენიებენ

ერთხელ ჩემი ბავშვი ტირილით მოვარდა ჩემთან და ითხოვა, რომ მის დედას ჯარისკაცები ავად ახსენებდენ და სწყევლიდენ. მე შეეძრწუნდი, ვერ აუხსენი მას თუ რად ეჯავრებათ რუსებს ჩემი მეუღლის სახელი. ეს იყო გამეორება იმ შემთხვევისა, როდესაც ჯარისკაცები სასაცილოდ მიგდებდნენ მე. როდესაც ხალხი გასაჭირში ჩავარდება სახელმწიფოებრივ წესწყობილებ-

ბის უქონლობით, [illegible] ეგზიზ-ბა ის, ვინც მას [illegible] ამ-ბრიგად ერის შეცდომებისთვის და თვითონ ხალხის რასასულ ნაკლში „მეფეს“ ბრალი დასდეს, მაშინ როცა ჩემმა მოწინააღმდეგეთ შეჰქმნეს ჩემს ტახტთან მთავლმარე ბნელი ძალა. კარგი იქნება აქვე აღვნიშნო ის ფაქტები, რისთვისაც ხალხმა უადრესად შეიძულა, უფრო კი ომის დაწყების შემდეგ. აქ ჩაგწერ ფაქტებს, რათა მკვლევარიმ გაიგოს ჩემი ცოლის მდგომარეობა.

1894 წელს, როცა ჩემი მეუღლე პეტროგრადში მოვიდა, არ მცოდნე რუსეთისა და რუსულ ადათებისა, ჩემმა სამეფო ნათესავებმა იწინასწარმეტყველეს მისი არაპოპულიარობა. ჩემი ცოლი მაშინ 22 წლისა იყო, და როგორც ყველა რუსებმა იციან, მან ყოველივე ღონისძიება იხმარა შეესწავლა ყოველივე რუსული და რუსეთიც მეორე სამშობლოდ გაეხადა. მის ცოლს კი სასტიკი წინააღმდეგობა ჰხვდებოდა.

ჩემი ნათესავები ნეტარებას გრძნობდენ როცა მას ებუნად იგდებდენ. არც ერთი კვირა არ გასულა, რომ ნათესავების მიერ მოშხამვის შემდეგ ჩემთვის ნუგეში არ ეთხოვა და აქვე ავღნიშნავ მწუხარებით, რომ მის მტრებში თვალსაჩინო ადგილი დედაჩემს ეკერა. ასეთმა მარტრობამ ჩემს მეუღლეს არგუნა შემაზარი მარტოობა. ის მუდამ მოწყენილი იყო, მუდამ ტირიდა, როგორც სახლისთვის დანაღვლიანებული ბავშვი. და 1889 წ., როცა გარდაიცვალა ჩემი ძმა გიორგი, არა მყავდა ვაჟი და ეს იყო დიდი საბაბი ჩემი მეუღლისთვის მარად დდე ედარდნა, რასაც ხელს უწყობდნენ ჩემი შურიანი ნათესავები. ჩემი ძმა, დიდი მთავარი მიხეილი, საერთო საყვარელი იყო ჩემი ნათესავებისა. ჩემი ბიძეები: პავლე და ნიკოლოზი არა ერთხელ მირჩევდნენ გამომეცხადებინა ჩემი ძმა ტახტის კანონიერ მემკვიდრედ. სამართლიანად ვამბობ, [illegible] ჩემი საყვარელი ძმა მიხეილ [illegible] ინაწილეობდა ამ შეთქმულებაში. შეიტყვეს, რომ მიხეილი არ ერევა ამ ინტრიგებში, მყისვე შეუდგენენ ახალ მოადგილის რჩევას. ჩემი მეუღლე ფრიად საშინელ მდგომარეობაში ჩავარდა და იმდენად ნერვიული გახდა, რომ ეშინოდა, ვაი თუ ჩემი სიცოცხლე მოესპოთ ან და ჩემი ოჯაი გამოეცხადებინათ სულელად და ფიზიკურად არანორმალურად. საბრალო ამბები ჩემი სულიერ ავადმყოფობის შესახებ მაშინვე გაავრცელეს და საზღვარ-გარედ გაზეთებში თავისუფლად უბნობენ ჩემს სულიერად ავადმყოფობის შესახებ.

სასახლის წრის შეურაცხყოფამ, შიშმა, რომ დინასტიურ თავმოყვარეობის გამო ჩემი სიცოცხლე შუდმივ საფრთხეშია, და მრავალ უსიამოვნობამ ჩემს მეუღლეს სულიერი სიმშვიდე დაურღვია. მან ფრიად შეიძულა ჩემი ნათესაობა და უმეტეს ჩემი ხალხი. მით უფრო, რომ ალფრთოვანების მიზეზს არას ჰხედავდა ჩემს ხალხში და ქვეყანაში. ის ხშირად გამომიტყდებოდა ხოლმე ამაში და თუმცა არ ვიზიარებდი მის გრძნობებს, მაინც ვიცოდი მიზეზები, რამაც დაჰბადა მისი სულის მდგომარეობა. ტირილით, ქვითინით ხშირად ყვირილითაც ოთახში საათობით დადიოდა.

ასეთ გარემოებაში, ვის შეუძლიან ბრალი დამდოს, როცა მივესალმე იმ დღეს რომელმაც გამომიყვანა მდგომარეობიდან, რომელიც არაფერს მანიჭებდა აღწერილ ტანჯვების გარდა.

ჩემი ცოლის პეტროგრადში მოსვლის დღიდან, მას უწოდებდნენ „ინგლისელს“ (დედოფალი—ინგლისის დედოფლის ვიქტორიას შვილიშვილი), მაშინ როცა სხვები ბრალდებდნენ არალოიალობაში ურევდნენ რა ერთმანეთში მის მოსისხლე ნათესავებს, რომელნიც დღეს ჩვენი მტრები არიან.

ერთხელ ჩემმა ცოლმა, შვილის დაბადებამდე ადრე მირჩია, დაგვეტოვებინა რუსეთი და სხვა ქვეყანაში გადავსულიყავით. ახლა ძალიან ვნანობ, რომ არ მიგიღე მისი თათბირი და მით არ ავიცდინე თავიდან უსიამოვნო წარსული და უფრო მწუხარე მომავალი წლები.

ეროვნული საკითხი

პოლონური კაბინეთის გადადგომა

გადადგა ვარშავის პოლონური კაბინეთი, რომლის თავჯდომარედ კუხარჟევსკი იყო. გადადგომა გადაწყვიტეს ხანგრძლივ თათბირის შემდეგ. პოლონურ სახელმწიფო მოღვაწეების აზრით უკრაინასთან დადებული საბავო ხელშეკრულება უზენაეს დასტურ-

სა ჰსცემს პოლონეთის მეოთხედ დანაწილებას. პოლონეთს ეცლება ხოლმჩინის გარდა ლუბლინის და სედლეცის მიწები, სადაც პოლონელები მცხოვრებთა 76 პროც. შეადგენენ.

კურლიანდია დამოუკიდებელ საჰერცოგოდ

გერმანულ ცნობების მიხედვით კურლიანდიამ თავისი თავი დამოუკიდებელ საჰერცოგოდ გამოაცხადა და გერმანიის პროტექტორატი მიიღო. ამის გამო ვილჰელმმა მისალმებით მიმართა კურლიანდიას. ვილჰელმი აღნიშნავს, რომ ეს ნაბიჯი მისი დიდი ხნის ნატვრის ასრულებაა. და იგი მუდამ მზად იქნება ყოველმხრივ დეხმაროს კურლიანდიის ავტონომიურად მოწყობაში.

უკანასკნელი ცნობები

გერმანეთის რაიდო იუწყება: რუსეთის ფლოტი, რომელიც ოდესაში იდგა, სევასტოპოლისკენ გაიქცა. ოდესის პორტი და ციხე ჩვენ ხელთ ვიგდეთ. უკანასკნელი ცნობებით, პეტროგრადი ავსტრიელების ჯარმა აიღო. ხარკოვის მიმართულებით ჩვენ მნიშვნელოვანი ქალაქები ავიღეთ. რუსები სწრაფად სცლიან ხარკოვს.

პროლნიკა

თბილისი.

ტრაპიზონიდან თბილისში ჩამოვიდა ქალაქთა კავშირის თავმჯდომარე და ამ ჟამად საზავო დელეგაციის სეკრეტარიატის წევრი ი. გოგოლაშვილი და ამიერ კავკასიის კომისარიატის თავმჯდომარე გეგეჭკორთან ხანგრძლივი საუბარი ჰქონდა.

დატოლვილები. თბილისში ყარსიდამ 500 ლტოლვილი ჩამოვიდა.

ხიმნის დეზერტირები. უკანასკნელ დღეებში სომეხთა ეროვნულ საბჭოსთან არსებულ დეზერტირობასთან მებრძოლ კომიტეტმა რამდენიმე ასეული დეზერტირი შეიპყრო. დეზერტირები ფრონტზე გაგზავნეს.

ფოსტის გადაზიდვა. კავკასიის ქალაქთა კავშირმა მიიღო ფოსტა ტელეგრაფის ოლქის წინადადება კავკასიიდან ფოსტის გადმოზიდვა საქართველოს სამხედრო გზის ავტომობილით.

ბორჯომის კონფიზკაცია. 7 მარტის სხდომაზე სეიმმა ერთხმად მიიღო ბორჯომის ქონების და ინვენტარის სრული კონფისკაცია.

მცხეთის დღესასწაული. საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის გამოცხადების წლის თავის ზეიმის მომწყობი კომისია ამით აცხადებს, რომ დღეთ ამ ზეიმის მოწყობისა დანიშნულია კვირა, 11 მარტი. ამ დღეს, მცხეთის სვეტის-ცხოველის ტაძარში შესრულდება წირვა-ლოცვა ჭოკდელ-მთავრის-მიჯრ. დასაწყისი დილის 10 საათია. საგანგებო მატარებლებისა ცალკე გამოცხადდება.

მირონის შეშზადება. კათალიკოსის საბჭომ მოისმინა მოხსენება მირონის შეშზადების შესახებ. და დადგინა შესრულებულ იქმნას თანახმად ძველი წესისა დიდ ხუთშაბთს. ნივთიერად შემზადების საქმე კი პროვიზორ ალხაზიშვილს მიენდო. საქმის მოწყობისათვისაც არჩეულია სპეციალი კომისია, რომელშიც შედიან: დეკ. კეკელიძე, ა. თოთიბაძე და კანონისტრატე ცინცაძე.

გენერალი გაბაშვილი და 6 ოფიცერი ბათუმიდან თბილისში ჩამოვიდნენ.

ბათუმის წითელ ჯვრის კონტროლი დაეგალა სანიბლიძეს.

ლტოლვილთა რიცხვი თბილისში დღითი-დღე იზრდება. ამ ჟამად თბილისში 500 ლტოლვილია.

ქართველთა ჯაჯუფი. შედგა პარტიათა გარეშე მდგარ ქართველთა ჯგუფი საქართველოს პოლიტიკურ და სოციალურ საკითხების შესწავლა-გადასაწყვეტად, მსურველთ შეუძლიანთ ჩაეწერონ ჯგუფში სხვადგილ მამულო ბანკში კ. ზ. მიყაშვილთან ან დიმ. ალ. ფავლენიშვილთან, ერეკლე გუნაძესთან, ვახტანგ ღამბაშიძესთან. სია ეგზ ნება აგრეთვე ვალერიან გუნიას ქართულ კლუბში.

ქართული საპაორნი რიტა. სდგება მე 3 ცალკე ქართული საპაორნი (საინჟინერო) როტა. მიღების პირობების გაგება და ჩაწერა შეიძლება როტის უფროსთან პორ. ხუმარაძესთან ყოველ დღე 11—12 საათამდის კორპუსის ინჟენერის კანცელარია (ყოფილი სამხედრო სასწავლებელი) მიხეილის ქუჩა.

ემიმი მაჰმად ჯაფაროვი ერთ ფურგონით და 3 სანიტარით მიიწვიეს სახადთან საბრძოლველად მცხეთე რაიონში.

ტყავეულობის შემოზიდვა. სპარსელ ვაჭრებმა შუამდგომლობა აღძრეს, ჯულფიდან თბილისში ტყავეულობის შემოზიდვის ნება მიეცეთ.

5 თებერვალს, მატარებლით მგზავრობის დროს, სადგურ საჯიავახოს ახლოს დაეკარგე უბის წიგნაკი 150 მ. ფულით, პარტიული ბილეთი (რ. ს.-დ. მ. პ) და ჩემთვის ძვირფასი საბუთის ქაღალდები. მპოვნელს ვსთხოვ დამიბრუნოს საბუთის ქაღალდები, ხოლო ფული კი ღმერთმა შეარგოს. ადრესი: თბილისი, რკინის გზის სტამბა, ეფსდეკია ჩხიკვიშვილთან.

ახალ ათონიდან მარტის 7 თარიღით იტყობინებიან: გუშინ შუაღამის 2 საათზე გაძარცვეს საერობო კავშირის კასსა და წაიღეს 12 ათასი მანეთი.

ხოცვა-ულეტა გომში. გუშინ გომიდან მოვიდა დეპეშა, რომელთაც იწვევენ სეიმის წევრს ირ. რამიშვილს იმ დიდ კონფლიქტის ჩასაქრობად, რომელმაც იფეთქა ინგუშებსა და ოსებს შორის.

სწავლა ქართულ ენაზე საბუნებო ინსტიტუტში. საექიმო სასანიტარო საოლქო საბჭოს პრეზიდიუმმა ამიერკავკასიის საბუნებო ინსტიტუტის ქართველ მოწაფეთა თხოვნის თანახმად დაადგინა ხსენებულ ინსტიტუტში შემოღონ სწავლა ქართულ ენაზე მსურველთათვის.

ბორი

კრება. კვირას, მარტის 11-ს, დილის 11 საათზედ ქ. ბორში უმაღლეს პირველად დაწყებით სასწავლებელში მოხდება ჩვეულებრივი საზოგადო კრება ბორის რაიონის სახალხო მასწავლებელთა კავშირის წევრებისა.

ს. მუხროვანი. (თბილისის მაზ.) 18 თებერვალს, ნაშუადღევის 1 საათზედ, როდესაც მოგზაურობდა სართიჭალის პლათომორმიდგან ბახმეტიევის სოდის ქარხანაში ლინეიკით ამავე ქარხნის ბამგის საჩინო გელოვანის მეუღე ოლგა, მუხროვანის ახლო შარა გზაზედ დახვედრიან ოთხი შეიარაღებული კაცი, შეხედულობით თათრები, რომელთაც გაუჩერებიათ ლინეიკა და წაურთმევიათ მისთვის ფულათ 3300 მანეთი და სხვა წვრილმანი ნივთები, შემდეგ მეეტლესთვის გაუხდიათ მაზარა და მიხალულან.

ს. ხაგარეჯო. 24 თებერვალს ს. საგარეჯოში მცხოვრებელნი დავით ილეური, ლუარსაბ ხატიაშვილი და ერთიც უცნობი მალაკანი შეიარაღებულნი ძისულან ლოფლის სამმართველოში და უკითხნიათ სოფლის კამისარი ნიკა ქურხული. რადგან ნიკა ქურხული იქ არ დახვედრიათ, დაბრუნებულან ბაზარზედ და ვინც კი შეხვედრიათ, ყველასათვის გინება-ლანძღვა დაუწყვიათ. ამ დროს მისულა უფროსი მილიციონერი დიმიტრი ჯაბადარი ადელეებული კაცების დასამშვიდებლათ, მაგრამ იმათ ხურიც არ შეუბდერტიათ. ამავე დროს მისულა სოფლის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი რეზაბ ჯაბადარი, რომელსაც უთხოვნია მშვიდობიანად მათი წასვლა გულ-მოსულ ლუარსაბ ხატიშვილს თოფი დაუმიზნებია, მაგრამ რ. ჯაბადარს მოუსწრია რევოლვერის სროლა და ხატიშვილი მყისვე მოუკლავს.

ამიერ-კავკასიის მთავრობა

ახალ იმთავრობის შედგენა ასე აქვთ განზრახული: თავმჯდომარედ და სამხედრო მინისტრად დაინიშნება ე. პ. გეგეჭკორი, ი. გ. წერეთელი ან და ჩხენკელი აიღებენ საგარეო საქმეთა მინისტრის პორტფელს, ხან-ხოისკი დაინიშნება იუსტიციის მინისტრად, ვლ. პ. გოზეჩია—საზღვაო საქმეთა მინისტრად, ნოე რამიშვილი—შინაგან საქმეთა მინისტრად. ვინ დაინიშნონ სახალხო მინისტრად ჯერ ვერ გადაწყვეტიათ.

მზადება თავდაცვისათვის

ბათუმში გაცხარებული მუშაობაა. ამაგრებენ ქალაქს და ოლქს თავდასაცავად. მრავლად ჩამოდიან ახლად მოკრებილი ჯარისკაცები და მოხალისენი. ჯარისკაცები უმთავრესად ოზურგეთის მაზრიდან მოდიან.

ლაზეთში სრული დისციპლინაა. ზოგიერთა როტებმა გამოიტანეს დადგენილება, რომლითაც წინააღმდეგნი არიან სალაშქრო კომიტეტების შედგენაზე.

ქალაქი სახელმწიფო ბანკს მოგვაგონებს. ამ დღეებში ბათუმში საყოველთაო შეიარაღებას გამოაცხადებენ. ისინი ვინც ამ ბრძანებას არ დაემორჩილებიან ქალაქიდან უნდა წაიყვანონ.

მცხოვრებნი ერთსულოვნად ემზადებიან თავდაცვისათვის. ვაჭართა შორის თავდაცვის საქმისათვის ფულს ჰკრეფენ. რევოლიუციურ ორგანიზაციებთან შეთანხმებით მთელს მომიჯნავე რაიონში საალყო წესებია გამოცხადებული. ყველა დაწესებულებს გამოსახიზნავად ორი კვირის ვადა მიეცა.

გამოსაზიდავად განზადებული ორგანიზაციები თავდაცვისათვის გაოსადგ საგნებს ადგილობრივ მთავრობას აბარებენ. თუ სამხედრო მოქმედება დაიწყობა ოლქის კომენდანტად პოლკოვნიკი ლიახოვი დაინიშნება. ჯერჯერობით კი კომენდანტად დანიშნულია ბათუმის ციხის შტაბის უფროსი.

საზავო მოლაპარაკება ოსმალეთთან

„ბორბა“ სწერს: სარწმუნო წყაროებიდან მიღებულ უკანასკნელ ცნობების მიხედვით საზავო მოლაპარაკების საქმე კარგად ვერ მიდის.

ოსმალები დარწმუნებულნი არიან, რომ მალე ყარსსა და ბათომს დაიპყრონ. ოსმალთა ჯარისკაცებს და ოფიცრებს დიდი იმედი აქვთ, რომ ეს ორივ სიმაგრე მათ ხელში ფრძოლველათ გადავა, რადგან ჩვენ ჯარი არა გვყავს. ოსმალები ადგილობრივ მაჰმადიანებთაგან აქტიურ დახმარებას ელიან.

სარაყამიშის მდგომარეობა

სარაყამიშიდგან ოსმალთა მოწინავენი 38 ვერსის მანძილზე სდგანან. სარაყამიშიდან დეპოსა და სახელოსნოს ქონება გადმოიტანეს კამარლიუდან ტელეგრაფი შეწყვეტილია. დიდი სახელოსნოები დაკეტილია. ხელოსნები დაითხოვეს. ყველაფერი მზადაა გამოსატანად. მილიონის ქონებას და სურსათს გამვლელი ჯარის კაცები იტაცებენ. სარაყამიშში დარჩა ლაშქრის შტაბი და კორპუსის უფროსი ნაზარბეკოვი.

მდგომარეობა მეტად ძნელია. ქონების გამოსახიდავად საკმაო ვაგონები არ მოდის.

ამიერ-კავკასიის კომისარიატის გრძანება

სამხედრო ხარისხებისთვის

აყვანილ არიან უფროსობით: სამსახურში თავის გამოჩენისთვის, თვალსაჩინო გენკარგულებისათვის, გამბედაობისთვის და მ. მ. ცობისთვის, რაიცა ალმოჩინეს ბათომის ნავთსადგურის ამბოხებულ გემთა იარაღის აყრაში:

ა) მიხეილის საციხო არტილერიის კომანდირი პოლკოვნიკი მუ ხელიშვილი—გენერალ-მაიორად.

ბ) მიხეილის მეციხოვნეთა არტილერიის კომანდის უფროსის თანაშემწე პოდპოლკოვნიკი კოვალევი—პოლკოვნიკად.

გ) უფროსი ლეიტენანტი ჭაკუბავაძე—მეორე რანგის კაპიტნად. იგივე ინიშნება შავი ზღვის საზღვრეთ-ხანაპიროთა ყველა სამხედრო გემების მთავარ-სარდლად.

სამხედრო-საზღვაო კომისარი

ვ. გობეჩია.

ახალი ჰანგი

სიყვარულმა შენ გაჯობა,
დამიძახა: გამარჯობა!
აწ სამშობლოს ემსახურე,
მას სჭირია დარაჯობა.

—

ტრფობას უყვარს ლოცვა-წირვა,
სამშობლოსთვის თავგანწირვა,
გველის მოკვლა, ციცხლზე დაწვა,
ბრძოლის ველზე ბრძოლა-გმირვა.

—

ნუხარ, სატრფოვ, მედიდური,—
გამიგონე არ გენდური,
დაივიწყე საყვედური:
უთხარ ტრფობას სიტყვა დური.

—

მე მიყვარხარ ასჯერ მეტად,
კიდევ უფრო, ვიდრე ძველად;
მივალ, მივალ საბრძოლველად
მსურს მებრძოლსა მყავდე მცველად.

—

ოჰ! ლამაზო, სათნოს ვინმე
შეგიყვარებს ისე ვით მე?
დიონისო ლხინის მამა
თამადად და მაყრად ვიხმე.

—

საქართველო მებრძოლ შვილსა:
შემიყვარებს და მე მიძღვნის
დიდ ქორწილზე ამ ბრძოლისთვის
მშვენიერსა დაფნის გვირგვინს.

—

საქართველოს შენს თავს ვუძღვნ,
იმ გვირგვინსა შენ გიჩუქებ,
ვიცი, გვირგვინს ეშხიანი
ეშხს დაჰფენ და გააშუქებ!

დავით კოპალი.

ბრძანება

ლაშქრის მთავარსარდლის გენ. ლეგედინსკის

ფრიად კმაყოფილი ვარ პოდპოლკ. ეფრემოვის მიერ შედგენილ ოფიცერთა მოქმედებით.

ზემოთქმული რაზმი თბილისიდან სარაყამიშში გაემგზავრა. ასეთივე რაზმი პოდ. კლდიაშვილისა იმყოფება თხრილებში, რომელსაც მძიმე პირობებში უხდება სამსახურის შესრულება. მივესალმები სახელოვან ოფიცრებს მხურვალე მადლობით, რომ მიუხედავად ათასგვარის დაბრკოლებისა, შეიგნეს რა საფრთხე სამშობლოსი, შესძლეს პირად ინტერესების გადალახვა და სამშობლოსთვის გუშაგად დადგომა. დარწმუნებული ვარ, რომ სამშობლო დააფასებს ღირსეულ შვილთა თავგანწირულებას და შესაფერ მადლობასაც ეტყვის.

ღმერთი იყოს თქვენი შემწე პოდპ, კლდიაშვილის და ეფრემოვის ოფიცრებო!

მდგომარეობა ყარსის ოლქში

პირდაპირი მავთულით

ყარსი. მარტის 6. ლაპარაკობს კომისარი ძამიევი.

აპარატთან კანტემიროფია.

— ბრტყანიდან ცნობებია, რომ ქრისტიანნ მცხოვრებლებს და ჯარს იარაღი ჰყარეს. ოლთიდან და მერდენეკიდან არავითარი ცნობა არ მომდის, რადგანაც ტელეგრაფი არა მუშაობს და გზები შეკრულია. სარაყამიშში სიწყნარეა. იქ დიდმა ძალმა გადმოსვლილებმა და გაბოქცეულმა ჯარმა მოიყარეს თავი და საერთოდ უნდა ვთქვა, რომ საგანგებო სამხედრო კომისარის არზრუმანოვის და ახალი კომენდანტის ჩამოსვლის შემდეგ ნაკლები ცნობები მომდის ოლქში მომხდარ ამბების შესახებ. ერთს კი ვიტყვი, რომ ჩვენი მუშაობა 11 თვის განმავლობაში ერთა შორის სოლიდარობის და მცხოვრებთა ბედნიერებისათვის, შესწყდა. ეხლა აქ იყო არზუმანოვი და აი შეადგინა მოხსენება ოლქში მომხდარ ამბების შესახებ თქვენთვის. მოხსენების ტექსტი: ძამიევმა მე შემატყობინა, ამბობს არზუმანოვი, რომ ის აპარატთან გამოიძახეთ. ვსარგებლობ ამით და გაცნობებთ. მარტის 1 ციხის უფროსის მიერ გაგზავნილ რაზმს ყარჩალთა სადეგენელად (რომლებმაც აჰყარეს იარაღი ბერძენთა რაზმს და 300 ბერძენი დაატყვევა (ამათ შესახებ არა ვიცით რა) გარს შემოერტყა ქურთების ბრბო. ქურთებთან რაზმს ბრძოლა მოუხდა და 2 ოფიცერი აიკიდა. გუშინ რაზმს უკან დაბრუნება ვუბრძანეთ. რაზმი სოფ. პროხლადნაიასკენ წამოვიდა. რაზმის უკანა ნაწილს ქურთები დაესხნენ თავს. ქურთების ერთმა ნაწილმა სომეხთა სოფელი ორთაკილისა გაანადგურა. რაზმის უფროსი ორთაკილისთა დასახმარებლად წავიდა და რაზმს მეორედ შემოერტყეს ქურთებმა ალყა. დღეს იქ მე წაველი რაზმის დასახსნელად და ყარსში წამოსაყვანად, მაგრამ იქაძდე ვერ მივაღწიე. ხვალ დილით ძაშიევთან ერთად იქ მივდივართ, იმედი გვაქვს მდგომარეობას ალვადგენთ. ორდაგანში ქრისტიანთა მდგომარეობა უმწეოა, რადგანაც მათ იარაღი აჰყარეს სომეხ-ბერძენთა რაზმთან ერთად. ხვალ ოფიციალად შეგატყობინებ ყველფერს ვრცლად ამიერ კავკასიის კომისარიატს. წესიერების აღდგენა ძნელდება იმით, რომ ყარსში არ არიან თათრები, რომელთა წარმომადგენლები, საითკენაც წავიდნენ.

საგზაო კომისარი არზუმანოვი

დამატებული რაზმი ციხის უფროსმა გაგზავნა და შესდგებოდა სომხებისა და ბერძნებისაგან. რაზმს უფროსობდა შტაბს კაპიტანი მოსესოვი. მას თან ჰქონდა 2 ზარბაზანი. დღეს არზუმანოვმა მაცნობა, რომ მოსესიანის მაგივრად კაპიტანი პაველოვი დაუნიშნავთ. გაანადგურეს ყარსის რაიონის სოფლები: ჩამურლი და ანაფლუ, რადიონოვკის მიმართულებით. ახალ რადიონოვკაში ბერძენნია რაზმს გარს შემოერტყნენ ქურთები და იარაღი აჰყარეს. საერთოდ პროხლადნაიას იქით ქურთთა ბრბოები გამეფდენ. ყარსის რაიონში ს. ჯენნატს ქურთებმა ცეცხლი წაუკიდეს და აიკლეს. ამბობენ პროხლადნაიადან წამოსულ რაზმს ქურთებმა ალყა შემოერტყეს და იარაღი აჰყარეს. ამას სამხედრო კომისარი არზუმანოვიც ადასტურებს.

ქალაქის საგზო

მარტის 5-ს სხდომა

თავმჯდომარეობს ბ. ს. ლომთათიძე

ნალბანდიანის პატივის ცემა

ქალაქის თავი აცნობებს დამსწრეთ, რომ ვიღაც ბოროტმომქმედებმა მოჰკლეს რუსხმულის საკანტორლოში მსახური არ. ნალბანდიანი. ბოროტმომქმედთ ნალბანდიანი მოუკლავთ, მაშინ, როდესაც, იგი ყარაულობდა ქალაქს, როგორც წესიერების დამცველი. როგორც ქალაქის თავმა გაანაცხადა, გამგეობას გაუზრახავს იშუამდგომლოს, რათა განსვენებულის ოჯახს ყოველდღიური შემწეობა დაენიშნოს. (განსვენებულს 22 წელიწადი უმსახურნია). საბჭოს წევრებმა განსვენებულს ფეხზე ადგომით პატივი სცეს.

სახადი

გამგეობის წევრი კალიჟნი აღნიშნავს, რომ სახადით ავადმყოფობა მეტად გავრცელდა ქალაქის იმ ნაწილში, სადაც მაჰმადიანები ცხოვრობენ (მე-6 უბანში). აქ ავადმყოფობასთან ბრძოლა მეტად გაძნელდა, რადგან უვიცი მაჰმადიანები დიდ ყურადღებას არ აქცევენ ექიმებს შველას. ამასთან ხსენებულ უბანში მრავალი ლტოლვილი ცხოვრობს. თებერვლის განმავლობაში სახადით ავად გახდარა 117 სული. კალიჟნის აზრით ეპიდემიის გავრცელებისა აღარ უნდა გეშინოდეს, რადგან გაზაფხული ახლოვდება და სახადით ავადმყოფობაც მცირდება. აპრილის ბოლო რიცხვებში სახადით ავად აღარავინ ხდება.

საბჭო განცხადებას მხედველობაში ღებულობს.

მიხალმება მუშ. დეპ. საბჭოს

ქალაქის თავი, აგონებს საბჭოს, რომ მარტის პირველს შესრულდა ერთი წელი რაც თბილისში მუშათა დეპუტატების საბჭო შესდგა. იგი აღნიშნავს იმ დავწლს, რომელიც მიუძღვის საბჭოს ქალაქის წინაშე რევოლიუციურ წესიერების განმტკიცებაში და წინადადებას იძლევა მიესალმონ საბჭოს და უსურვონ შემდეგშიც ნაყოფიერი მუშაობა, ვინაიდან საბჭო იყო ხელმძღვანელი და რევოლიუციონური ორგანო არამც თუ მარტო თბილისისათვის, არამედ მთელ ამიერკავკასიისათვის.

ხანდანოვი (კ. დ.) ადნიშნავს, რომ ცოტა უხერხული იქნება იმის განცხადება ვითომც დეპუტატთა საბჭო ქალაქში ხელმძღვანელ ორგანოდ გამოდიოდა, მაშინ როდესაც ასეთ ორგანოდ ყოფნა შეუძლიან მხოლოდ ქალაქის საბჭოს.

დანარჩენ ფრაქციების წარმომადგენლები ხბარს უცერენ ქალაქის თავის განცხადებას. მიღებულ იქნა 2 წინადადებ ქალაქის თავის წინადადება, რომლის თანახმადაც დეპუტატთა საბჭოს უნდა მიესალმნენ ისე როგორც ეს აღნიშნა ქალაქის თავმა.

ხურსათი

გამგეობის წევრი დ. ნ. პოპოვი აცნობს საბჭოს ქალაქის და საერთოდ ამიერ კავკასიის მდგომარეობას სურსათის ხრივ. მომხსენებელი აღნიშნავს, რომ ჩრდილოეთ კავკასიაში ცენტრალ სამრეწველო გუბერნიების (ვლადიმირის და მოსკოვის) წარმომადგენლები პურში მანუფაქტურას სთავაზობენ, თურქესტანის წარმომადგენლები სთავაზობდნენ ჩაის და ბამბას. ამ მხრივ ამიერ კავკასია უფრო უხეირო პირობებში იყო, რადგან მას არაფრის შეთავაზება არ შეეძლო. ჩვენ იმედი გვქონდა, რომ სტავროპოლის [illegible] ნიაში ვიშოვნიდით. [illegible] ბოლშევიკები გამეფდნენ. ხოლო შეკვეცებმა და თხოვის სასურსათო გამგეობა, გადაეყენეს თანამდებობიდან გამოცდილი სპეციალისტები და შეჰქმნეს თავიანთ წესწყობილება, ასე რომ მათგან პურის მიღება ყოველდ შეუძლებელი გახდა.

დარჩა თერგის მხარე. მას ბევრი სიმინდი მოეპოვება მაგრამ ამ სიმინდსაც ბევრი პრეტენტენტი მოეპოვება. (ვლადიმირის გუბერნია, თურქესტანი, ბაქო და სხვ.). თერგის მხარეში კი სულ 18 მილიონი ფუთი სიმინდი მოეპოვება.

ქალაქი ნასყიდ პურის ფასს ვერ ინაზღაურებს ქალაქს შემოზიდული პური არ ჰყოფნის, ამიტომ იგი კერძო პირებისგანაც ყიდულობს. ფუთი ფქვილი მას 73 მან—94 მანეთამდე უჯდება—მეადის ფქვილი—35 მან. —40 მანეთამდე სასურსათო ორგანიზაციები ამის გამო ზედმეტს ბევრ ფულს ჰხარჯავენ. მომხსენებლის აზრით პურის შემოზიდვა ასეთ პირობებში ყოველდ შეუძლებელია და საჭიროა დავარწმუნოთ მცხოვრებნი, რომ მათთვ იმდენი არ იხადეს პურში, რამდენადაც იგი საბჭოს უჯდება—შემდეგში პურის შემოზიდვა საბჭოს მეტად გაუძნელდება.

ქალაქის თავი აღნიშნავს, რომ ეს კარდინალური საკითხი უნდა გადასწყდეს მთელ ამიერ-კავკასიისთვის და არა მარტო თბილისისათვის.

ჯერჯერობით აღინიშნოს მცხოვრებთა პურით გამოკვების სამი სისტემა: 1) დარჩეს ძველი წესი. 2) პური გაიყიდოს იმ ფასში რა ფასშიაც ნასყიდია. 3) ღარიბებს დაბალ ფასებში მიეცეთ, შუათანა შეძლების პატრონებს იმ ფასში, რა ფასშიაც ნასყიდია, შეძლებულებს ზედ მეტ ფასში საბჭო ცნობას მხედველობაში იღებს. გადასწყდა მეორე სხდომამდის საკითხი ფრაქციებმა განიხილონ. მცხოვრებლებს პრესის საშვალებით ეცნობათ ქალაქის სასურსათო მდგომარეობა.

სასწავლებლები და ჯარი

თავმჯდომარე მოახ ენებს საბჭოს რომ საბჭოში ნის სახელობაზე მიღებულია ვალთა მეორე გიმნაზიის დირექტორის განცხადება. განცხადება შეეხება პედაგოგიურ საბჭოს და მშობელთა წრის დადგენილებას. მოითხოვენ გიმნაზიის შენობის მფრინავ რაზმელებთაგან განთავისუფლებას. მფრინავ რაზმელებს 9 ოთახი სჭირდებათ. ეს კი თურმე მოწაფეებს მეცადინეობაში ხელს უშლის საბჭომ მიანდო გამგეობას კინომატოგრაფების, „ფინჯნების“ კლუბების და სხვა ამ გვართა, სადგომების რეკვიზიციის უფლება. მეორე გიმნაზიის შესახებ, საბჭომ წინადადება მისცა გამგეობას, რათა მალე მიიღოს ყოველივე ზომები, რომ ყველა საშუალო სასწავლებლები საბჭოსგან ნაწილებისაგან განთავისუფლდნენ.

არჩევნები

თავმჯდომარე მოითხოვს დაასახელონ გამგეობის სამ წევრის და თავმჯდომრის ამხანაგის კანდიდატები.

დაშნაკცუტები ასახელებენ თავიანთ პარტიის წევრებს ა. ა. მისარიანს და დ. ი. დავითხანიანს გამგეობის წევრთა კანდიდატებად და ს. გ. იაგჯანს საბჭოს თავმჯდომრის ამხანაგად. ფარულ კენჭის ყრით ხსენებული კანდიდატები ერთ ხმათ იქმნენ არჩეულნი.

გამგეობის მესამე წევრის არჩევა გადადიდ.

ბინის საკითხი

ბინის საქმეთა განყოფილების გამგე გიპშტეინი კითხულობს მოხსენებას ბინის საკითხის შესახებ. საბჭომ დადგინა: სთხოვოს ამიერ-კავკასიის კომისარიატის მთავრობას რათა მან გამოსცეს დეკრეტი, რომლის ძალით გაუქმებულ იქნება მომრიგებელ მოსამართლეთა ყოველივე დადგენილება ბინის საკითხის შესახებ.

დასასრულ საბჭომ გამოსთქვა სურვილი, რომ გამგეობამ შეიმუშაოს ყველა აფთიაქის მუნიციპალიზაციის საკითხი.

მიწის საკითხი

ამიერ-კავკასიის სეიმს აგრარულმა კომისიამ შემდეგი დებულება წარუდგინა დასამტკიცებლად:

„მიწისმფლობელთა ხელში დატოვებულ მიწის ნორმა და საადგილმამულო რეფორმების განსახორციელებელი ზომები“.

ამიერ-კავკასიის კომისარიატის მიერ 1917 წელს ქრისტეშობისთვის 16 შემუშავებულ დებულების სახაზინო, საუფლისწულო, სამონასტრო და კერძო მიწების კომიტეტებზე გადაცემის შესახებ, შესაფასებად კომისიამ დადგინა:

1) ყველა კერძო მეპატრონეთა ბი-

წეები, გარდა იმ ზომისა, რაც აღნიშნულია შემდეგ მუხლში (2) ჩამოერთმევა მეპატრონეთ და სრულიად უფასოთ გადავა საადგილ-მამულო ფონდში, რომელიც საადგილ-მამულო კომიტეტების განკარგულებაში იქნება.

2) ჩამორთმეულ მამულების მეპატრონეთ დაუტოვებენ.

ა) 7 დესეტინას, თუ ამ რაიონში ეწევიან ძვირფას კულტურის მეურნეობას.

ბ) 15 დესეტინას, უკეთუ მარტო პურის თესვას მისდევენ ამ რაიონში.

გ) და 40 დესეტინას უკეთუ შინაური საქონლის მოშენებას მისდევენ.

შენიშვნა 1) საოლქო და საგუბერნიო საადგილ-მამულო კომიტეტებს უფლება ეძლევათ, ადგილობრივ პირობების მიხედვით, ამ მუხლის ძალით მიწის მეპატრონეზე დატოვებულ მიწების ზომა გადიდონ; როცა პირველ კატეგორიის მამული ჩამოერთმევა ათ დესეტინამდე, ოცა მეორე კატეგორიის 20 დესეტინამდე და მესამე—50 დესეტინამდე.

შენიშვნა 2) მეპატრონეზე დატოვებულ მიწის ზომაში შედის სამოსახლო ადგილებიც.

3) ხიზნების და ჩამოსახლებულების მიწები, რომლებითაც იგინი „ტაპურ“ უფლებით სარგებლობენ მაგ. რჩებათ, მხოლოდ იმდენი, რამდენიც აღნიშნულია მეორე სტატიაში.

4) რომ კერძო პირთაგან, მონასტრების, სახაზინო და საუფლისწულო ჩამორთმეულ მიწების კომიტეტებს გადაცემა ჩქარა მოხდეს, მაწად-მოქმედების სამინისტროს კომისარს უფლება ეძლევა გაგზავნის ადგილობრივ საგანგებო რწმუნებულნი, რომელთაც განსაკუთრებული უფლებები ექნებათ და იმოქმედენენ ამიერ-კავკასიის სეიმის სახელით.

5) ამ რწმუნებულებს უფლება ეძლევათ: დაარსონ საადგილ-მამულო კომიტეტები იმ ადგილებში სადაც ეს არ არის, ამ კანონის გამოცხადების დღიდან ერთი კვირის განმავლობაში დაითხოვონ არსებული კომიტეტები, უკეთუ იგინი შესაფერად ვერ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას, შეადგინონ ახალი და მიიღონ ყოველივე საჭირო ზომები დავალებულ საქმის ასასრულებლათ.

შენიშვნა 1) საადგილ-მამულო კომიტეტში არ შეეძლებათ ისეთი პირნი შევიდენ, რომლების მამულები კომიტეტის უნდა გადაეცეს.

6) უკეთუ მიწის რეფორმების განხორციელების დროს ვინმემ წინააღმდეგობა გაუწია დანაშაულობის დადასტურებულ ადგილებში, ან ადგილობრივ ადგილებში ან ადგილობრივ ადგილებში, ან ადგილობრივ ადგილებში, ან ადგილობრივ ადგილებში,